

Το βήμα των Φοιτητών

Discourse analysis, Richard Taruskin
‘Text and Act’
Essays on Music and Performance

Της Κυρίας Ευγενίας - Μαρίας ΑΘΑΝΑΣΟΠΟΥΛΟΥ

Abstract*

Τα θέματα που διερευνά ο Richard Taruskin στο βιβλίο του *‘Text and Act/Essays on Music and Performance’*, έχουν διευρύνει τους μουσικούς και φιλοσοφικούς ορίζοντες των μελετητών στο χώρο της μουσικής και της επιτέλεσής, της καθώς έχουν προσκομίσει και νέα δεδομένα στην προσέγγιση της ερμηνείας και αναβίωσης παλαιών προτύπων. Ο Taruskin είναι σε θέση να διατυπώσει αναμφισβήτητες αλήθειες μέσα από τα δικά του βιώματα στον τομέα της μουσικής και να προσφέρει απλόχερα στο κοινό του τις εμπειρίες του.

Το κλειδί για την κατανόηση του βιβλίου αυτού βρίσκεται στο κατά πόσο ο αναγνώστης προχωρά πέρα από τους κανόνες και τα συστήματα εκπαίδευσης, πέρα από την επίκληση στην αυθεντία(που εδώ το ρόλο αυτό έχει η παράδοση) και το κατά πόσο καταφέρνει να αντιληφθεί τη θέση της μουσικής σε κάθε εποχή και ανάλογα με το πλαίσιο υπό το οποίο αυτή διαμορφώνεται.

Η ερμηνεία ενός μουσικού έργου και το πού έγκειται τελικά αυτή , είναι ερωτήματα τα οποία θα εξακολουθούν να υπάρχουν, όσο η μουσική δεν προσεγγίζεται επί της ουσίας της. Αυτά τα ζητήματα προσπαθεί να αναδείξει ο συγγραφέας επιδιώκοντας ταυτόχρονα, το αναγνωστικό του κοινό, να προσεγγίσει με κριτική διάθεση θέματα της ερμηνείας και της παράδοσης της μουσικής.

Acknowledgements

Η παρούσα εργασία στο Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα οφείλεται στο μεγαλύτερο μέρος της στην καθοδήγηση και υποστήριξη του Καθηγητή

* Εργασία εκπονηθείσα στα πλαίσια του Μαθήματος: «ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ / ΑΝΑΛΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΛΟΓΟΥ» / Discourse Analysis του Μεταπτυχιακού Προγράμματος «ΔΙΑΤΜΗΜΑΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ», «Μουσική Κουλτούρα και Επικοινωνία, Ανθρωπολογικές και Επικοινωνιακές προσεγγίσεις της Μουσικής» του ΕΘΝΙΚΟΥ και ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΚΟΥ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΑΘΗΝΩΝ, Καθηγητής: Πάυλος ΚΑΒΟΥΡΑΣ.

μου, Παύλου Κάβουρα που με περισσή ενθάρρυνση και τόλμη μου επέτρεψε να δουλέψω πάνω σε ένα τόσο δύσκολο βιβλίο στο πρώτο μόλις εξάμηνο των μαθημάτων, έχοντας μερική γνώση και επίγνωση των ζητημάτων μεθοδολογίας και ανάλυσης, και όχι ιδιαίτερη αντίληψη των θεμάτων που πραγματεύεται ο συγγραφέας. Είμαι ευγνώμων στον Καθηγητή, επειδή με καθοδήγησε να επιδιώκω άμεσα μια περισσότερο διεισδυτική ματιά στο υλικό που θα έχω σε κάθε περίπτωση προς ανάλυση, και επειδή με έκανε να εκπλαγώ από τις δυνατότητες μου και διεύρυνε τους ορίζοντες της συνθετικής μου σκέψης.

INTRODUCTION

Το βιβλίο του Richard Taruskin, μέρους του οποίου ακολουθεί συνοπτική ανάλυση στην παρούσα εργασία, περιλαμβάνει πολύπλευρη επιστημονική μελέτη της μουσικής παρακαταθήκης, της ερμηνείας της, της μετάδοσης και της διαχείρισής της από παλαιότερες γενιές έως την εποχή του. Ο συγγραφέας αντιλαμβάνεται το θέμα του βιβλίου του σφαιρικά αλλά το εξετάζει και το επεξηγεί και ειδικώτερα μέσα από παραδείγματα παρμένα από το χώρο της μουσικής, αλλά και της εθνογραφίας, της ιστορικής προσέγγισης των γεγονότων, της ανθρωπολογίας και της μουσικολογίας ως επιστήμης. Μέσα από συγκεκριμένη μεθοδολογία ο Taruskin, περνά από διάφορες μουσικές εποχές και αναλύει τρόπους επιτέλεσης των έργων, αντιλήψεις της εποχής, αποκαλύπτει αντιφάσεις και επικεντρώνεται στην ουσία της μουσικής και στο πού αυτή έγκειται τελικά.

Το εγχείρημα αυτής της εργασίας σχετικά με τα μέρη του βιβλίου που μελετά, θα είναι να κατανοήσει την μεθοδολογία του συγγραφέα, να παραθέσει και να αναλύσει ως ένα βαθμό τα θέματα που απασχολούν τον Taruskin ως μουσικό πρωτίστως και να προσπαθήσει να συνδυάσει το παρελθόν με το παρόν και το μέλλον, όσον αφορά σε ζητήματα αυθεντικότητας, παράδοσης, ερμηνείας και αντίληψης της μουσικής κατά την προσέγγιση του συγγραφέα.

Αρχικά επιχειρείται discourse analysis του τίτλου και του εξωφύλλου του βιβλίου, όπως και του οπισθόφυλλου, και εν συνεχεία καταγράφεται μία συνοπτική ανάλυση των περιεχομένων και ενός από τα κεφάλαια του βιβλίου.

Τέλος, ακολουθεί κριτική του έργου και παρατίθενται, παράρτημα της εργασίας και μέρος της βιβλιογραφίας του βιβλίου του Taruskin.

Against the positivism which halts at phenomena – 'There are only facts' – I would say: no, facts are just what there aren't, there are only interpretations.

Friedrich Nietzsche¹

CHAPTER ONE: ***Title-Subtitle Analysis***

Συγγραφέας: Richard Taruskin

Τίτλος βιβλίου: 'Text and Act'

Υπότιτλος : *Essays on Music and Performance*

Το βιβλίο είναι μονογραφία. Ο τίτλος είναι διμερής. Στον τίτλο εμπεριέχεται η «υπόσχεση» μελέτης διαφορετικών μουσικών πολιτισμών με τρόπο που δεν διαφαίνεται αρχικά. Η μελέτη ή η καταγραφή δεδομένων της κουλτούρας ίσως προκύπτει από πολλαπλές μορφές τέχνης και όχι μόνο της μουσικής, όπως σε άλλες τελεστικές τέχνες, όπερα, δράμα, θέατρο καθώς σε όλες αυτές τις μορφές τέχνης υπάρχει κείμενο και επιτέλεση βασιζόμενη σε αυτό.

Σε ένα δεύτερο επίπεδο, ο τίτλος εκπέμπει μία αύρα μυστηρίου σχετικά με τον γεωπολιτισμικό χώρο, που ερευνά ο συγγραφέας. Ο χώρος και ο χρόνος παραμένουν ακαθόριστα παρόλο, που από τον εξειδικευμένο αυτόν τίτλο θα μπορούσε ο αναγνώστης-ερευνητής να συμπεράνει, ότι πρόκειται για μελέτη της τέχνης σε ένα ευρύ γεωπολιτισμικό τελικά πλαίσιο. Η εντύπωση που δίνεται με μια πρώτη ανάγνωση του τίτλου τείνει στο να θεωρηθεί, ότι το 'Text and Act' αποτελεί μια καταγραφή πολλαπλών και επαρκών στοιχείων της τέχνης έπειτα από μελέτη ενός ικανοποιητικού αριθμού πολιτισμών.

Ο υπότιτλος εστιάζει στις αντιλήψεις περί απόδοσης και επιτέλεσης της μουσικής βάσει θεωρητικών κειμένων ή δοκιμίων πιθανότατα διαφόρων συγγραφέων ίσως και από διαφορετικά και πολλαπλά πεδία έρευνας και επιστήμης. Σαν ένα πρώτο συμπέρασμα, θα μπορούσε σε αυτό το σημείο να ειπωθεί, ότι μελετάται εδώ το κείμενο, μουσικό κατά συνέπεια, και η αναπαράστασή του. Δίνεται η μορφή, η εικόνα δηλαδή του κειμένου ως άψυχου υλικού έτσι, ώστε να παραχθεί ένα έμψυχο υλικό τελικά, το οποίο θα είναι η παρουσίαση, επιτέλεση, δημιουργία της μουσικής τέχνης ή οποιασδήποτε άλλης μορφής τελεστικής πάντα τέχνης. Ίσως στη λέξη

¹ Notebook 7, end of 1886-spring 1887, translated by Kate Sturge in *Writings from the Late Notebooks*, edited by Rudiger Bittner (Cambridge University Press, 2003), 139.

'essays', διαφαίνεται και μία ατμόσφαιρα διαφορετικών ή διφορούμενων απόψεων και αντιλήψεων περί του αντικειμένου που μελετά στο βιβλίο του ο R., Taruskin.

Ίσως εδώ να κρύβεται και μία έννοια του κατασκευασμένου, που έρχεται σε σύγκρουση με το αυθεντικό σχετικά με την ιστορικότητα της μουσικής και την αυθεντικότητα της επιτέλεσής της, η οποία διαμορφώνεται μέχρι και σήμερα στη μοντέρνα εποχή.

Ειδικά σε αυτό το σημείο θα ήταν σημαντικό να υπογραμμιστεί το πώς διαμορφώνει την κουλτούρα ένα υποκείμενο αρχικά, είτε μέσω της ιδιόζουσας περίπτωσης ταλέντου του, όπως ένας συνθέτης, είτε ως άτομο, που διαμορφώνει μία άποψη μέσω ενός κειμένου και επηρεάζει τα άλλα μέλη μιας κουλτούρας.

Όλες οι διαφωνίες και οι αντίθετες απόψεις των μελετητών π.χ., σχετικά με το πώς πρέπει να παίζονται τα έργα, συμβάλλουν σε μια νέα κάθε φορά θεώρηση των τεχνών και της επιτέλεσής τους και στην επανεκτίμηση ιστορικών αξιών και τακτικών. Εδώ λοιπόν γεννάται το ερώτημα:

Whose rationality? Whose modernity? Whose sound?

Και τελικά ποιος θα είναι ο φορέας, που θα διαμορφώσει και θα καθορίσει το τι θα επικρατήσει και το πώς θα διοχετευθεί η τέχνη; Εδώ έρχεται το discourse on social power, που όμως επισημαίνω απλώς λόγω του ότι δεν το πραγματεύεται η παρούσα εργασία, κατέχει όμως, εξέχουσα θέση στον τομέα της μεθοδολογίας.

Από τον τίτλο και τον υπότιτλο ο συγγραφέας παρουσιάζεται σαν να μην παίρνει κάποια θέση και απλώς να παραθέτει ένα ζήτημα, το οποίο δείχνει να είναι φλέγον λόγω της ιδιαιτερότητάς του και της ανεπαρκούς μέχρι τότε έρευνάς του. Παρόλο, που ο τίτλος δείχνει ελλιπής καθώς περιλαμβάνει δύο λέξεις μόνο, που όμως περικλείουν τόσα πολλά ζητήματα, ο αναγνώστης, με σαφήνεια και καθοδηγητικό τρόπο, διακρίνει το ζήτημα, που θα πραγματευτεί το βιβλίο μέσω της διττής φύσης του τίτλου 'Text' και 'Act', δηλαδή του τρόπου με τον οποίο διαβάζουμε και τελούμε την τέχνη.

Με το 'Essays on music and Performance', ο αναγνώστης υποθέτει, ότι θα παρατεθούν τρόποι ή πολλαπλές απόψεις και αισθητικές αντιλήψεις όσον αφορά στον τρόπο, που ακούει κανείς τη μουσική, το πώς την αντιλαμβάνεται, πώς την δημιουργεί, ποιο είναι το πλαίσιο που καθορίζει και διαχωρίζει την μουσική σε ψυχαγωγία ή υψηλό ιδανικό (sublime and the arts/το ιερό, το βαθύ που οδηγεί στην αυτογνωσία και κατά επέκταση στη θεογνωσία), οι χώροι που φιλοξενούν τη μουσική και οι κανόνες, που τη διέπουν.

Photographic discourse

Η φωτογραφική απεικόνιση στο εξώφυλλο του βιβλίου επιζητεί την προσήλωση του παρατηρητή καθώς το έντονο κόκκινο χρώμα είναι επιβλητικό, ενεργητικό και δυναμικό. Με λίγη παραπάνω παρατηρητικότητα, ο μελετητής διακρίνει μέσα στο χρώμα μία ορχηστρική παρτιτούρα σε όλη την έκταση του εξωφύλλου. Η μουσική παρτιτούρα παραπέμπει τον παρατηρητή-μουσικό στο να δοκιμάσει να ακούσει τη μουσική αυτή μέσα στο μυαλό του ή να την ταυτίσει ίσως με μία ήδη γνωστή σε αυτόν μουσική απεικόνιση/σύνθεση.

Η παρτιτούρα εξ' άλλης πλευράς δηλώνει την επίσημη μορφή μουσικής αποτύπωσης μιας σύνθεσης, όπως και προσδιορίζει και συγκεκριμενοποιεί το πεδίο, το οποίο θα πραγματευτεί το βιβλίο, δηλαδή την κλασική μουσική. Με αυτή την φωτογραφική απεικόνιση, ο αναγνώστης αντιλαμβάνεται, ότι το βιβλίο απευθύνεται οπωσδήποτε σε μουσικούς και ιδιαίτερα σε εξειδικευμένους μελετητές περισσότερο από ότι σε ερασιτέχνες μουσικούς και τυχαίο αναγνωστικό κοινό. Αναμφίβολα είναι μία πηγή πληροφοριών στο πεδίο του ως βιβλίο, για τον οποιονδήποτε ενδιαφερόμενο, όμως θα ήταν περισσότερο κατανοητό εάν ο αναγνώστης κατείχε γνώσεις μουσικής ή έστω γνώσεις ιστορίας της μουσικής.

Όπως σε κάθε κλάδο της επιστήμης, έτσι και στην τέχνη και τη μουσική περιέχεται η διαχρονικότητα. Το κάθε πεδίο χρήζει περαιτέρω έρευνας και επέκτασής του άρα και η μουσική είναι διαχρονική και απασχολεί τους μελετητές ανά τους αιώνες, προς μία ερμηνευτική και επεξηγηματική κατεύθυνση και αυτό προκύπτει από τον τίτλο, υπότιτλο και τη φωτογραφική απεικόνιση σε συνδυασμό μεταξύ τους. Εάν απομονώσει κανείς το οπτικό του πεδίο στην παρτιτούρα αρχικά και εν συνεχεία προσθέσει τον τίτλο και τον υπότιτλο, που αναγράφεται ακριβώς πάνω στην παρτιτούρα, τότε θα διαπιστώσει τη διαχρονικότητα της μουσικής και το γεγονός, ότι αυτή πάντα θα ερευνάται σε επίπεδα ερμηνευτικής και επιτέλεσης. Είναι όμως αυτονόητο και σαφές, ότι μία φωτογραφική απεικόνιση μπορεί να γίνει αντιληπτή με πολλαπλούς τρόπους από διαφορετικούς παρατηρητές.

Σχετικά με την έκδοση ενός βιβλίου και ιδιαίτερα την εκτύπωση του εξωφύλλου του, ίσως να παίζει ρόλο το αγοραστικό κοινό, τα συστήματα εκμάθησης και κατανόησης της μουσικής μέσα στα κατασκευασμένα πλαίσια της μόρφωσης των μαζών και όχι τόσο το να απευθύνεται αυτό σε ένα πιο ιδιαίτερο αναγνωστικό κοινό. Ο συγγραφέας όμως μπορεί να κάνει το άλμα να διαφοροποιηθεί και να τονίσει τη δική του πλευρά ως ένα βαθμό έτσι, ώστε να μπορέσει να κερδίσει και το υποψιασμένο κοινό, έστω και αν έχει απόλυτη ανάγκη τον εκδοτικό οίκο, (που ίσως έχει άλλη προσέγγιση του θέματος).

Συμπληρωματικά θα μπορούσε σε αυτό το σημείο να ειπωθεί, ότι η απεικόνιση της παρτιτούρας στο εξώφυλλο ίσως να δηλώνει την ύπαρξη ενός κοινού κώδικα μεταξύ μουσικών, ο οποίος βασίζεται στην κατανόηση της μουσικής σημειογραφίας, που αφορά στην κλασική μουσική.

Backcover Analysis

Το οπισθόφυλλο του βιβλίου περιέχει τρεις κριτικές προώθησης και διαφήμισης του συγγραφικού αυτού έργου του Taruskin αρχικά, εν συνεχεία περιέχει ένα κείμενο, που αποτελείται από τρεις παραγράφους, που δηλώνουν, ότι το βιβλίο αυτό συγκεντρώνει πολλά από τα δοκίμια του συγγραφέα πάνω στο θέμα. Επίσης στις παραγράφους αυτές περιγράφονται συνοπτικά το πώς έχει επηρεάσει το συγκεκριμένο βιβλίο τον τρόπο, που πραγματεύονται και ορίζουν οι μελετητές την αυθεντικότητα της μουσικής του παρελθόντος και των ρευμάτων, που την επεξεργάζονται προς έκφρασή της στο ευρύτερο κοινό σήμερα. Τέλος, το κείμενο αυτό ρίχνει φως σε πολλές πτυχές της σύγχρονης αντίληψης και δημιουργίας της μουσικής μέσα από την πολλαπλού επιπέδου επιχειρηματολογία του συγγραφέα.

Σε επόμενη παράγραφο συνοψίζονται ορισμένα βιογραφικά στοιχεία του συγγραφέα καθώς και αναφορές σε άλλο συγγραφικό του έργο.

Πιο αναλυτικά θα μπορούσε να ειπωθεί σε αυτό το σημείο, ότι το οπισθόφυλλο εμπεριέχει έμμεσα τον τίτλο του βιβλίου, καθώς ωθεί τον αναγνώστη στην αρχική του ιδέα περί του περιεχομένου του βιβλίου από τη στιγμή, που στο οπισθόφυλλο επισημαίνεται η αναβίωση παλαιότερων παραδόσεων, η αυθεντικότητα της πρώιμης μουσικής και η αναπαράστασή της έως και σήμερα, όπως, επίσης, η εκπροσώπηση και ο συμβολισμός της μουσικής και ο τρόπος εκτέλεσής της στις μέρες μας.

Από το οπισθόφυλλο διαφαίνεται, ότι ο συγγραφέας είναι μουσικός σε πολλαπλά επίπεδα και ότι έχει ασχοληθεί σε βάθος με τη μελέτη του αντικειμένου, που τον απασχολεί, συνδυάζοντας πηγές και πολιτισμούς χωρίς να διαφαίνεται απαραίτητα, ότι έχει προηγηθεί επιτόπια έρευνα καθώς δηλώνεται και ο φιλοσοφικός προσανατολισμός του συγγραφέα, όσον αφορά στη μουσική.

Τέλος, δίνονται πληροφορίες για το σχέδιο του εξωφύλλου, όπως επίσης δίνεται και το ISBN του βιβλίου προς ευχερέστερη εύρεσή του.

CHAPTER TWO *Contents Analysis*

Η δομή του βιβλίου κατά τον πίνακα των περιεχομένων είναι διμερής. Στα περιεχόμενα διακρίνονται δύο μέρη με ενότητες των οποίων προηγούνται ένα εισαγωγικό σημείωμα του συγγραφέα, η εισαγωγή του

βιβλίου, την οποία ακολουθεί η συμπληρωματική παράθεση των σκέψεων του συγγραφέα πάνω στο θέμα που πραγματεύεται και η απάντησή του σε κάποιους μελετητές ή επικριτές του έργου του. Επίσης, διακρίνεται, *Index* στο τέλος του βιβλίου και δεν υπάρχει ενιαία βιβλιογραφία αλλά συναντάται μόνο μέσα στις σελίδες του βιβλίου.

Το πρώτο μέρος φέρει τίτλο και απαρτίζεται από επτά ενότητες (επτά δοκίμια). Το δεύτερο μέρος φέρει και αυτό τίτλο και απαρτίζεται από δεκατρείς ενότητες (δοκίμια)χωρισμένες άνισα μεταξύ τους, οι οποίες αντιστοιχούν σε συγκεκριμένους συνθέτες και ποικίλουν αριθμητικά, ανάλογα με το περιεχόμενο, που αφορά στον κάθε συνθέτη και κατά τη βούληση του συγγραφέα.

Τα περιεχόμενα αυτού του βιβλίου δεν έχουν τη συνήθη δομή, που συναντά κανείς σε άλλα βιβλία. Εδώ δίνεται με σαφήνεια ο διαχωρισμός των μουσικών εποχών ανάλογα με το όνομα του συνθέτη και την αντίληψη γύρω από τη μουσική του, που πραγματεύεται ο συγγραφέας καθώς διακρίνεται και από τους τίτλους του δευτέρου μέρους ένας βαθύτερος προβληματισμός σχετικά με την ασάφεια και την αθωότητα της μουσικής προσέγγισης της πρώιμης μουσικής εποχής.

Σε αυτό το σημείο των περιεχομένων ακριβώς, εννοώντας, στην προτελευταία ενότητα του δευτέρου μέρους, επισημαίνεται και ως τίτλος της ενότητας αυτής ο ίδιος ο τίτλος του βιβλίου, που αυτό σημαίνει, ότι υπάρχει μία κυκλική μορφή και αντίληψη από πλευράς του συνθέτη να επανατοποθετηθεί στον τίτλο, που είναι και τελικά η προβληματική του βιβλίου του. Ο συγγραφέας δείχνει να θέλει να συνοψίσει τη μελέτη του και ίσως και να προτείνει περαιτέρω ζητήματα.

Έχοντας λοιπόν δημιουργήσει έναν άξονα στα περιεχόμενα, περνώντας σε θεωρητικό επίπεδο από την πρώιμη μουσική εποχή και την αντίληψη, που επικρατεί σήμερα σχετικά με την επιτέλεση της μουσικής αυτής, περνώντας από τον Μπετόβεν, τον Μότσαρτ, τον Μπαχ και φτάνοντας έως και τον Στραβίνσκι, (και σχετικά με τα θέματα που πραγματεύτηκε στις ενότητες αυτές), ο αναγνώστης αντιλαμβάνεται, ότι το κέντρο βάρους του βιβλίου του Taruskin πέφτει πάνω στην παράδοση και τη νεωτερικότητα, που δημιουργούν αμφιλεγόμενες απόψεις σε ζητήματα αισθητικής αποτύπωσης και επιτέλεσης τουλάχιστον, της μουσικής.

Στην προσπάθειά του ο αναγνώστης-ερευνητής να εξετάσει και εν συνεχεία να συνδυάσει τα μέρη, τις ενότητες και τους τίτλους τους θα διακρίνει, ότι ο συγγραφέας μιλά στο πρώτο μέρος το οποίο τιτλοφορείται ως Θεωρία (In Theory), προφανώς για τη θεωρία, που έχει διατυπωθεί όσον αφορά σε ζητήματα του εντοπισμού της αυθεντικότητας της μουσικής, της σύγχρονης επιτέλεσης πρώιμης μουσικής και αναπαράστασής της και του κατά πόσο ίσως υφίστανται δικαιώματα να παρέμβει κανείς σήμερα έτσι,

ώστε να αναπαραστήσει, να επιτελέσει με την έννοια του performing ή να «εξηγήσει» την μουσική σύμφωνα με την παράδοση.

Πιο συγκεκριμένα, τελικά διαφαίνεται ότι ο συγγραφέας διατηρεί μια πιο υποψιασμένη ματιά στο όλο ζήτημα της αυθεντικότητας της μουσικής και της σύγχρονης αντίληψης περί μουσικής επιτέλεσης, αν κρίνει κανείς από το πνεύμα των τίτλων των ενότητων στο πρώτο μέρος των περιεχομένων (In Theory, 1-7).

Θα μπορούσε κανείς βοηθητικά προς κατανόηση του υλικού του πρώτου κεφαλαίου να συνδυάσει τον τίτλο της πρώτης ενότητας του πρώτου μέρους (On Letting the Music Speak for Itself), με τον τίτλο της έβδομης ενότητας (Tradition and Authority), όπου διαφαίνεται το πόσο σημαντικό είναι τελικά να βασίζεται κανείς στην ουσία της μουσικής πέρα από τους κανόνες και τα στερεότυπα, που έχουν δημιουργηθεί γύρω από την τέχνη αυτή. Μόνο τότε θα πλησιάσει κανείς το έργο του συνθέτη όσο το δυνατόν περισσότερο και κυρίως μέσω της προσωπικής του αντίληψης του έργου ίσως και ενστικτωδώς πιο πολύ από την ακολουθία κανόνων ερμηνείας ενός μουσικού έργου.

Ο συνδυασμός αυτός μας οδηγεί στον υπότιτλο του βιβλίου, on music and performance. Επόμενος συνδυασμός μπορεί να θεωρηθεί ο τίτλος τέσσερα με τον τίτλο έξι, όπου πραγματεύονται ζητήματα ερμηνείας της μουσικής έχοντας ως βάση το παρελθόν, αλλά και με μία πιο ευρεία αντίληψη περί αισθητικής επιτέλεσης της μουσικής σύμφωνα με το προσωπικό στοιχείο ενός καλλιτέχνη. Ο συνδυασμός του τίτλου τρία με τον τίτλο πέντε ίσως μας δηλώνει, ότι υπάρχουν πολλαπλές πλευρές του ίδιου ζητήματος και όχι μόνο μία, και ότι ίσως πρέπει να υπάρξει ένα πλαίσιο εξερεύνησης των πηγών και των αντιλήψεων πάνω στη μουσική.

Μία άλλη προσέγγιση, που θα μπορούσε να ισχύει είναι, ότι ο δεύτερος τίτλος (The Limits of Authenticity: A Contribution) μπορεί να θεωρηθεί ως προάγγελος τελικά όλων των ακόλουθων τίτλων και περιεχομένου, που πραγματεύονται, εφόσον φαίνεται σα να μας προϊδεάζει για το τι θα ακολουθήσει, το οποίο είναι τελικά μια άποψη του συγγραφέα όπως διαφαίνεται από τους τίτλους, η οποία τείνει προς την υποστήριξη της παραδοχής ότι υπάρχουν σοβαρά εμπόδια στην κατανόηση των πηγών των μουσικών έργων, εφόσον περιέχουν ελλιπή στοιχεία από τον ίδιο τον συνθέτη, (είτε επειδή δε χρειαζόταν να δώσει λεπτομέρειες, που όμως είναι αναγκαίες για εμάς σήμερα, είτε για συντομία, είτε για άλλους λόγους) και επίσης τείνει στο ότι είναι μεγαλύτερη ανάγκη να αντιληφθούμε βαθύτερα τη μουσική και να μην επιδιώκουμε μία τόσο στενή αντίληψη και τυπική αναπαραγωγή των έργων.

Άρα υπάρχει μία κυκλική μορφή των τίτλων, που εμπεριέχονται ο ένας στον άλλον, θέτοντας ως αφετηρία την ίδια τη μουσική, τίτλος ένα 'On Letting the Music Speak for Itself'.

Τελικά, όλο το πρώτο μέρος μας οδηγεί στον τίτλο και στον υπότιτλο του βιβλίου καθώς είναι μια διευρυμένη ανάλυσή τους επειδή πραγματεύονται ακριβώς αυτά τα ζητήματα που αφορούν στις γραπτές πηγές των μουσικών έργων και στο debate όσον αφορά στο performing.

Το δεύτερο μέρος των περιεχομένων περιέχει αναφορές σε συνθέτες, οι οποίοι αποτελούν χαρακτηριστικά παραδείγματα και αναγκαία στοιχεία για τον συγγραφέα έτσι, ώστε να αναδείξει και να φωτίσει πλευρές του προβλήματος της αυθεντικότητας και της αντίληψης σχετικά με τους κανόνες που έχουν οριστεί από τις ομάδες, που διαμορφώνουν τη μουσική σε παγκόσμιο επίπεδο.

Πιο συνοπτικά θα μπορούσαν να σχολιαστούν οι τίτλοι του δευτέρου μέρους σχετικά με την τάση για μία πιο σύγχρονη προσέγγιση της μουσικής επιτέλεσης σε σχέση με το παρελθόν, οι οποίοι ως προς αυτό συνδέονται και άμεσα με τους τίτλους του πρώτου μέρους.

Επίσης, είναι εμφανής η αναγκαιότητα της μουσικολογίας, έτσι ώστε να εκφράσει κανείς μία περισσότερη δυσπιστία για το τυφλό σύστημα επεξεργασίας της μουσικής και του τρόπου που διδάσκεται.

Ίσως με αυτή την αφορμή θα ήταν χρήσιμο να αντιληφθούμε και ένα άλλο στοιχείο, που μας προσφέρεται μέσα από τη μουσική παρακαταθήκη, που έχουμε την ευκαιρία να διαθέτουμε και να διαχειριζόμαστε, το ότι μπορούμε να χρησιμοποιήσουμε και να ταυτίσουμε την ουσία της μουσικής με την εποχή μας, πέρα από τους κανόνες ή μη, να την επιτελέσουμε ως προς το ιδεολογικό της περιεχόμενο και να διατηρούμε κάποιες ηθικές αξίες διαχρονικά.

Άρα η μουσική έχει πρωταρχική σημασία και όχι η εποχή που επιτελείται και ειδικά όχι πάνω σε νόρμες απαραίτητα ή συγκεκριμένα παλαιού τύπου ή μοντέρνα μουσικά όργανα.

Chapter Analysis

IN THEORY

7. Tradition and Authority, 173

Η ενότητα αυτή του βιβλίου ξεκινά με μία εισαγωγική παράγραφο του συγγραφέα και συνεχίζει παρουσιάζοντας υλικό σε υποενότητες, οι οποίες είναι οι εξής: 'Modern? Historical?', 'Who Speaks for the Maori?', 'The Engine of Change', 'Cheating at Telephone', 'Le texte, c'est moi', 'The Price We Pay', 'Tradition Redux?'. Τέλος υπάρχει ένα υστερόγραφο του συγγραφέα, Postscript, 1994. Μέσα στην ενότητα και τις υποενότητες της ο Taruskin κάνει αναφορές σε μελετητές και διάφορα έργα τους, σε βιβλία

και μελέτες, σε λεξικά και περιοδικά, όπως και σε μουσικές συλλογές. Διακρίνεται εδώ επίσης και η χρήση μουσικών παραδειγμάτων με τη μορφή οπτικού υλικού από απόσπασμα παρτιτούρας. Η ενότητα αυτή αποτελείται από εικοσιπέντε σελίδες και πενήνταεπτά παραγράφους.

Το θέμα της ενότητας πραγματεύεται την αυθεντικότητα των μουσικών έργων, την μεταλαμπάδευσή τους στους επόμενους εποχιακά ερμηνευτές και το ζήτημα του κατά πόσο θα ήταν επιτρεπτό και χρήσιμο να εξελίξει κανείς την παράδοση μέσα από τον τρόπο προσέγγισής του και ερμηνείας των μουσικών γραπτών πηγών και της μουσικής. Εδώ ακριβώς ο συγγραφέας παραθέτει και εξετάζει την έννοια 'authority'. Στην υποενότητα με τίτλο *'Modern?Historical?'*, στην παράγραφο επτά, θα μπορούσε να ισχύει σαν πλαγιότιτλος ο εξής: «διαχωρισμός αυθεντικότητας από την ιστορικότητα και η βαθύτερη σημασία της πρώτης». Έτσι ο συγγραφέας θεωρεί, ότι θα υπάρξει και η πλήρης κατανόηση ως προς τον τρόπο ερμηνείας των έργων και άρα επιστρέφει στον τίτλο που πραγματεύεται το κείμενο και την επιτέλεσή του/ Text and Act. Αν κανείς διακρίνει τα βαθύτερα στοιχεία του τι περιέχει η έννοια της αυθεντικότητας τότε θα καταλάβει τι να διασώσει και τι να διερευνήσει περαιτέρω.

Στην υποενότητα *'Who Speaks for the Maori?'*, ο Taruskin αναφέρει το παράδειγμα ενός άρθρου, το οποίο είχε γράψει κάποιος συνάδελφός του σχετικά με μια εθνογραφική έρευνα για την κουλτούρα των Maori. Στις παραγράφους πέντε και έξι διακρίνεται η άμεση σχέση του τίτλου του βιβλίου με το θέμα, που παρουσιάζεται σε αυτές, καθώς ο συγγραφέας εξηγεί τα συμπεράσματα της έρευνας του συναδέλφου του τα οποία μιλούν για τον τρόπο που δημιουργείται μία παράδοση, το κατά πόσο αυτή συνεχίζει να διαμορφώνεται και τελικά από πού πηγάζει πραγματικά. Ίσως εδώ θα μπορούσα να προσθέσω, ότι η βάση μιας κουλτούρας ενδέχεται να περιέχει κοινά στοιχεία με μια άλλη κουλτούρα και ίσως και με περισσότερες. Ο συγγραφέας λοιπόν, δεν προσπαθεί να καταδικάσει μια κουλτούρα ως μη αυθεντική, βάσει του κατά πόσο έχει δημιουργηθεί από θεωρητικούς και ερευνητές ανθρωπολόγους, αλλά επιχειρεί να δείξει το πώς συνεχίζει να διαμορφώνει και να διαχειρίζεται αυτή η κουλτούρα την αυθεντικότητά της μετά την κατασκευή της. Άρα το Text and Act μπορεί να γίνει αντιληπτό σχετικά με την ύπαρξη του Text και της αλλαγής του Act ανά το χρονικό διάστημα εντός του οποίου αυτός ο τρόπος αναπαραγωγής και εξέλιξης της επιτέλεσης της μουσικής παράδοσης μιας κουλτούρας, πραγματοποιείται.

Στην υποενότητα *'The Engine of Change'* ο αναγνώστης αντιλαμβάνεται αμέσως τον προβληματισμό του τίτλου του βιβλίου καθώς στην παράγραφο δύο παρατίθενται παραδείγματα μετάδοσης του τρόπου ερμηνείας της μουσικής, όπως π.χ. θα ήθελε ο Chopin, από τους μαθητές

του ή η μετάδοση ορισμένων ερμηνευτικών στοιχείων από την πλευρά του Rachmaninoff, (υποτίθεται όσο το δυνατόν πιο κοντά στην αντίληψη και το όραμα του Chopin επίσης), προς τις επόμενες γενιές στη μουσική, που όμως φανερώνουν ότι, ο κάθε μαθητής τελικά αντιλαμβάνεται και μεταδίδει διαφορετικά τη μουσική σε σχέση με την αυθεντικότητα που ο ίδιος της προσδίδει και όχι με την καθεαυτή αυθεντικότητα του συνθέτη. Άρα προκύπτει ότι το κείμενο και η επιτέλεσή του είναι ένα μεγάλο ζήτημα που περιλαμβάνει πολλές απόψεις.

Προχωρώντας στην υποενότητα θα ήθελα να κάνω έναν παραλληλισμό καταδεικνύοντας πιο συνοπτικά και περαιτέρω το τί θέλει να εκφράσει εδώ ο συγγραφέας. Είναι διαφορετικές οι πηγές που έχουμε για μεταγενέστερους συνθέτες σε σχέση με προγενέστερους, για τους οποίους δεν υπάρχουν πηγές. Αυτόματα βρισκόμαστε πιο κοντά στα στοιχεία ενός συνθέτη και λιγότερο σε εκείνα κάποιου άλλου άρα τελικά μπορούμε να κάνουμε μόνο εικασίες σχετικά με τον τρόπο επιτέλεσης ή και για το ίδιο το κείμενο ενός συνθέτη. Οπωσδήποτε η υποενότητα αυτή μας γυρνάει στον τίτλο επισημαίνοντάς μας, ότι υπάρχουν πολλές απόψεις και διατυπώνονται συνεχώς νέες ιδέες περί κειμένου και ερμηνείας του/Essays on Music and Performance.

Ένα άλλο μεγάλο ζήτημα που πρέπει να αναφερθεί και προκύπτει στην υποενότητα 'The Price We Pay' και στην παράγραφο έξι, είναι το ζήτημα της παρτιτούρας και του εκδότη/επιμελητή. Μέσα από την τυποποίηση των μουσικών έργων, που εκδίδονται σε παρτιτούρες και την τοποθέτησή τους σε κανόνες σύμφωνα με την πιστότητα στη γραφή του συνθέτη διαφαίνεται, ότι καταπνίγεται η φαντασία και η δημιουργία μουσικής από την πλευρά των ερμηνευτών σήμερα.

Σύμφωνα με τον συγγραφέα, εκδόσεις συγκεκριμένης ονομασίας αδυνατούν να επιτρέψουν τη δημιουργική παρέκκλιση των ερμηνευτών. Τελικά το αποτέλεσμα είναι να απέχει πάρα πολύ το κείμενο από την δημιουργική ή πρωτοποριακή επιτέλεση. Άρα αντιλαμβάνεται κανείς τον τίτλο του βιβλίου να χωρίζεται σε δύο μέρη, όπου το ένα είναι το Text και το δεύτερο είναι το Act, τα οποία δίνουν την εντύπωση, ότι απέχουν πάρα πολύ μεταξύ τους σύμφωνα με τα παραπάνω, λόγω του ότι τελικά αλλιώς καταγράφεται το κείμενο και αλλιώς ερμηνεύεται όπως έχουμε ήδη διαπιστώσει και από τις προηγούμενες υποενότητες, στις οποίες περιγράφει ο συγγραφέας το ζήτημα της προσέγγισης της ερμηνείας μιας παρτιτούρας και της ιστορίας της.

Τέλος, στο Postscript του συγγραφέα διακρίνουμε αναφορές σε μελετητές και ιστορικούς, που έχουν διατυπώσει συμπεράσματα σχετικά με την αξιοποίηση της παράδοσης και τους σκοπούς που υπηρετεί κατευθυνόμενους από την εξουσία και την πολιτική και το κατά πόσο αυτό

γίνεται αντιληπτό ή επιδρά στη διαμόρφωση της κάθε κουλτούρας, της κάθε τέχνης και της μουσικής. Εδώ ο συγγραφέας επιχειρηματολογεί μέσω άλλων προκειμένου να ενισχύσει τις απόψεις του έτσι, ώστε να μπορέσουν οι κοινωνίες να αντιληφθούν την έννοια της αυθεντικότητας σε ένα διαφορετικό πλαίσιο από το καθιερωμένο και να μπορέσουν να προάγουν και να εξελίξουν όχι μόνο τις τέχνες αλλά και τον ίδιο τους τον πολιτισμό και κατ' επέκταση την ιστορία τους, να εντοπίσουν την ουσία που κρύβεται πίσω από το καθετί και να ενεργοποιηθούν σε πολλαπλά ζητήματα της ίδιας τους της ύπαρξης. Εάν το αντιληφθεί αυτό ένα άτομο μιας κοινωνίας, τότε θα μπορέσει να βοηθήσει και ένα άλλο και ούτω καθεξής, άρα θα αλλάξουν τα δεδομένα παραγωγής και επινόησης ιδεών, πολιτισμών, τεχνών και τρόπου ζωής ακόμα, προς ένα ευρύτερο και περισσότερο πρωτοποριακό φάσμα αντίληψης.

Book Review

Ο Richard Taruskin συντάσσει το βιβλίο του *'Text and Act'/Essays on Music and Performance*, με έναν ιδιαίτερο τρόπο γραφής, που χαρακτηρίζεται από στοχαστική διάθεση όσο και σαρκαστική. Από τα περιεχόμενα μπορεί ο αναγνώστης να αντλήσει πληροφορίες για το τι πραγματεύεται το βιβλίο καθώς είναι αρκετά κατατοπιστικά, όμως τελικά μόνο μέσα από την βαθύτερη μελέτη και κατανόηση των κεφαλαίων θα είναι σε θέση να καταλάβει το ύφος και την επιχειρηματολογία του συγγραφέα.

Ο συγγραφέας πραγματεύεται πολύ περισσότερα ζητήματα από όσα γίνονται εμφανή στα περιεχόμενα και η δομή ορισμένων εννοιών είναι πιο αναλυτική παρόλο, που αυτό δεν καταγράφεται στα περιεχόμενα. Επίσης διαφαίνονται μουσικά παραδείγματα, αναφορές και ιστορική καταγραφή στοιχείων σχετικά με την αυθεντικότητα της μουσικής και τη χρονική της διαμόρφωση από παλαιότερες γενιές έως σήμερα, καθώς επίσης και συμπεράσματα από επιτόπιες έρευνες και εθνογραφικές μελέτες. Ο Taruskin κάνει μία συνένωση της πολυετούς μελέτης του και προηγούμενων δοκιμιών και συγγραφικού του υλικού στο παρόν βιβλίο, το οποίο θεωρείται μία συνολική καταγραφή όλων των σημαντικών του συμπερασμάτων από την πορεία του μέχρι σήμερα στο πεδίο της μουσικολογικής του έρευνας.

Το βιβλίο μπορεί να καλύψει πολλαπλά επίπεδα ενδιαφέροντος και διακρίνεται επίσης από έναν αφυπνιστικό τρόπο συγγραφής, καθώς το κύριο βάρος του πέφτει πάνω στην όλη επιχειρηματολογία του συγγραφέα να καταδείξει προς τους μελετητές και ερμηνευτές της μουσικής του σήμερα το πώς θα ήταν χρήσιμο να διαχειρίζονται την μουσική παρακαταθήκη, που έχουν στη διάθεσή τους έτσι, ώστε να εξελίξουν τα επίπεδα της ερμηνείας της και να δημιουργήσουν νέους τρόπους

προσέγγισης, που ίσως και οι ίδιοι οι συνθέτες προγενέστερων εποχών θα ήθελαν και απλώς δε μπορούσαν να εκφράσουν λόγω του ότι δεν είχαν ακόμα τα κατάλληλα τεχνολογικά εξελιγμένα μέσα και μουσικά όργανα.

Ο τρόπος γραφής του Taruskin δηλώνει, ότι είναι ένας πολύ ιδιαίτερος συγγραφέας καθώς ακολουθεί έναν περισσότερο προσωπικό τρόπο παρουσίασης του βιβλίου του σχετικά με τη δομή, που δεν συναντάται σε συνηθισμένες μουσικολογικές μελέτες. Διαφαίνεται από την εισαγωγή του συγγραφέα, ότι δεν τον ενδιαφέρει να παραθέσει απλώς τα συμπεράσματά του και να προτείνει τις απόψεις του όσον αφορά στη μουσική, αλλά καταφέρνει να κάνει τον αναγνώστη να αντιληφθεί και τα προσωπικά του βιώματα έτσι, ώστε να καταλάβει τους λόγους για τους οποίους ο Taruskin καταλήγει να διατυπώνει τις απόψεις του με ό,τι αυτές περιλαμβάνουν.

Οι απόψεις αυτές προκύπτουν από προσωπικές εμπειρίες ζωής του συγγραφέα που μας δίνουν την εντύπωση, ότι κάνει μια μικρή αυτοβιογραφία του ταυτόχρονα με το θέμα του βιβλίου που αναλύει και, επίσης, αυτό διαφαίνεται και από τις επιπρόσθετες σημειώσεις, τα υστερόγραφα τα οποία προσθέτει σε κάθε τέλος των ενοτήτων του βιβλίου του.

Η γλώσσα που χρησιμοποιεί έχει ως άξονα τη μουσική, είναι περιγραφική, θα μπορούσε να σημειωθεί, ότι ο συγγραφέας χρησιμοποιεί λογοπαίγνια πολύ συχνά προκειμένου να αφυπνίσει τον αναγνώστη, αλλά και να τον φέρει πιο κοντά σε παραδείγματα έτσι, ώστε να καταλάβει την ουσία του λόγου του.

Θέτει ρητορικά ερωτήματα τα οποία προτρέπουν τον αναγνώστη να τα επεξεργαστεί και να ευαισθητοποιηθεί στα θέματα του βιβλίου, ενώ ένα άλλο στοιχείο, το οποίο αξίζει να τονιστεί είναι, ότι μέσα από τα μουσικά παραδείγματα που εξετάζει ο συγγραφέας, προτρέπει τον αναγνώστη να γίνει και ακροατής, να συμμετάσχει δηλαδή με ενεργό τρόπο στην κατανόηση του βιβλίου ακούγοντας τη μουσική που αναλύεται στις ενότητες, άρα στην ουσία το βιβλίο μουσικοποιείται κατά μία έννοια. Δεν είναι ένα βιβλίο το οποίο διαβάζεται παθητικά, αλλά δίνει ώθηση στο να ερευνήσει ο αναγνώστης/μουσικός/ερευνητής, πολλές πλευρές της μουσικής απόδοσης άμεσα και πάνω στις δικές του παρτιτούρες ή το μουσικό του υλικό.

Σε ένα ευρύτερο πλαίσιο, θα μπορούσε να σημειωθεί, ότι το βιβλίο του Taruskin υπενθυμίζει τα σύνορα των πολιτισμών και των παραδόσεων τους, καθώς ταυτόχρονα τα καταργεί, εφόσον θεωρεί, ότι υπάρχουν κοινές βάσεις στους πολιτισμούς και τις μουσικές τους κουλτούρες. Είναι σαν να εμπεριέχεται το self μέσα στο other και αντίστροφα άρα το μόνο που μένει είναι να αντιληφθεί ο ένας πολιτισμός τη διαφορετικότητα του άλλου και να δημιουργήσουν τη μουσική πραγματικότητα με ένα κοινό όραμα, που να

εκφράζει όσες το δυνατόν περισσότερες πτυχές της μουσικής, όσον αφορά στην ερμηνεία και την επιτέλεσή της. Επιπροσθέτως, ο συγγραφέας συνδυάζει το πολιτικό σκηνικό σε παγκόσμιο επίπεδο με το όλο μουσικό θέμα του βιβλίου του και δίνει το στίγμα του πού και πώς βρίσκεται χρονικά η μουσική σήμερα και από ποιες κατευθυντήριες δυνάμεις εξουσίας ενδεχομένως επηρεάζεται. Τέλος, το συμπέρασμα είναι, ότι όλο το θέμα του βιβλίου, παρά την ιδιαιτερότητα γραφής του Taruskin και με όποιες εντυπωσιακές αποκλίσεις από την τυπική συγγραφή, ο αναγνώστης επιστρέφει στον τίτλο, που δηλώνει, ότι η μουσική παραμένει στο κέντρο της ζωής στο πέρασμα του χρόνου και σε όλες τις κοινωνίες, ανεξάρτητα από τον διαφορετικό τρόπο έκφρασής της.

Appendix

Web Links of Book by Taruskin, R., *'Text and Act/ Essays on Music and Performance, Cover design by Linda Roppolo, ISBN: 0-19-509458-1, Oxford University Press, 1995*

-Contents, cover, backcover, Chapter p.173, Index, p.369-382

<http://www.amazon.com/Text-Act-Essays-Music-Performance/dp/0195094581>

http://books.google.gr/books?id=HIwucGSoxEcC&printsec=frontcover&source=gbs_ge_summary_r&cad=0#v=onepage&q&f=false

Bibliography

Η βιβλιογραφία του βιβλίου περιέχεται εντός του κειμένου με τη μορφή υποσημειώσεων και αναφορών. Στο τέλος του βιβλίου στις σελίδες 369-382 (*Index*), ο συγγραφέας παραθέτει λίστα ορισμών και ονομάτων που χρησιμοποίησε κατά τη διάρκεια συγγραφής του βιβλίου του.

-Ενδεικτικά ακολουθούν ορισμένα σημεία της βιβλιογραφίας του κεφαλαίου που αναλύθηκε στην παρούσα εργασία, η οποία αντιστοιχεί στις σελίδες 173-197 του βιβλίου, *Text and Act*/ R.Taruskin

¹⁵J. E. Gardiner, "Brahms and the 'Human' Requiem," *Gramophone*, lxvii (1991): 1809-10.

Originally given as a talk at the Lincoln Center conference, "Performing Mozart's Music," May 24, 1991, and published in *Early Music* 20 (May 1992): 11-25. Reprinted by permission of Oxford University Press.

¹⁵Hanson, "The Making of the Maori," 898.

¹⁶See R. Crocker, "Is There Really a 'Written Tradition' in Music?," an unpublished paper quoted and discussed in J. Kerman, "A Few Canonic Variations," *Canons*, ed. Robert von Hallberg (Chicago: University of Chicago Press, 1984), 77-95. Kenneth Levy, David Hughes, Leo Treitler, and Hendrik van der Werf have also written extensively on the matter of "orality" and its implications, unquestionably the hottest issue in medieval musicology today. For a checklist of this literature, see the bibliography following Levy's article, "On Gregorian Orality" *JAMS*, 43 (1990): 185-227.

¹⁷C. Seeger, "Oral Tradition," *Funk and Wagnall's Dictionary of Folklore* (New York, 1950), 828.

²²*New Grove Dictionary of Musical Instruments*, vol. 3, 53.

²³D. Henahan, "St Luke's Orchestra with its New Director," *New York Times*, 7 December 1990.

⁴¹E. Panofsky, *Meaning in the Visual Arts* (Chicago: University of Chicago Press, 1955), 3.

⁴²P. Boulez, "The Vestal Virgin and the Fire-stealer: Memory, Creation and Authenticity," *Early Music* 18 (1990): 355.

⁴³*Ibid.*, 358.

⁴⁴Record review, *Early Music* 18 (1990): 483-86.

⁴⁶A. Brendel, *Music Sounded Out* (New York: Farrar, Straus and Giroux, 1990), 223.

²Both Harry Haskell's *The Early Music Revival: A History* (London: Thames and Hudson, 1988) and Howard Mayer Brown's "Pedantry or Liberation? A Sketch of the Historical Performance Movement," in the Kenyon collection, are anecdotal works, centered more on individuals and their careers than on institutions.

³Robert Walser, "Eruptions: Heavy Metal Appropriations of Classical Virtuosity," *Popular Music* 11 (1992): 265.

⁴An anthology of such studies, published since essay 4 came out, can be found in Katherine Bergeron and Philip V. Bohlman, ed., *Disciplining Music: Musicology and Its Canons* (Chicago: University of Chicago Press, 1992).